

Υπόθεση C-209/20

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

22 Μαΐου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) (Ηνωμένο Βασίλειο)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

22 Μαΐου 2020

Εκκαλούσα:

Renesola UK Ltd

Εφεσίβλητη:

The Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ UPPER TRIBUNAL (εφετείου διοικητικών διαφορών)
[παραλειπόμενα]

(TAX AND CHANCERY CHAMBER) (τμήμα φορολογίας και κτηματολογίου)

ΕΠΙ ΕΦΕΣΕΩΣ ΚΑΤΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ ΤΟΥ FIRST-TIER TRIBUNAL
(πρωτοδικείου διοικητικών διαφορών)

(TAX CHAMBER) (φορολογικό τμήμα)

[παραλειπόμενα]

ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ:

RENESOLA UK LTD (στο εξής: Renesola)

Εκκαλούσας

-και-

**THE COMMISSIONERS FOR HER MAJESTY'S REVENUE &
CUSTOMS (φορολογικής και τελωνειακής αρχής του Ηνωμένου Βασιλείου,
στο εξής: HMRC)**

Εφεσίβλητης

ΔΙΑΤΑΞΗ

ΚΑΤΟΠΙΝ της εφέσεως της εκκαλούσας κατά της αποφάσεως που εξέδωσε το First-tier Tribunal (Tax Chamber) [πρωτοδικείο διοικητικών διαφορών (φορολογικό τμήμα)] στις 5 Νοεμβρίου 2018 [σελ. 1 του πρωτοτύπου],

[παραλειπόμενα]

ΚΑΙ ΑΦΟΥ ΔΙΑΠΙΣΤΩΘΗΚΕ ότι για να εκδώσει το Upper Tribunal την απόφασή του επί της παρούσας διαφοράς, είναι αναγκαίο να απαντηθούν δύο ερωτήματα αφορώντα το κύρος και την ερμηνεία πράξεων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και ενδείκνυται να ζητηθεί από το Δικαστήριο να εκδώσει σχετικός προδικαστική απόφαση,

ΔΙΑΤΑΣΣΕΤΑΙ:

1. Να υποβληθούν τα ερωτήματα του συνημμένου παραρτήματος, που αφορούν το κύρος του εκτελεστικού κανονισμού 1357/2013/ΕΕ της Επιτροπής και την ερμηνεία του άρθρου 24 του κανονισμού 2913/92/ΕΟΚ του Συμβουλίου, στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, σύμφωνα με το άρθρο 86, παράγραφος 2, της συμφωνίας αποχωρήσεως μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου και το άρθρο 267 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2. Να ανασταλεί κάθε περαιτέρω διαδικασία επί της ανωτέρω υποθέσεως μέχρις ότου το Δικαστήριο εκδώσει την απόφασή του ή μέχρι νεωτέρας διατάξεως.
3. Να κοινοποιηθεί αμέσως η παρούσα διάταξη στο Δικαστήριο. [σελ. 2 του πρωτοτύπου]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ UPPER TRIBUNAL (TAX AND
CHANCERY CHAMBER) [εφετείου διοικητικών διαφορών (τμήμα φορολογίας
και κτηματολογίου)]

ΑΙΤΗΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΚΔΟΣΗ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

A. Αιτούν δικαστήριο και διάδικοι της κύριας δίκης [παραλειπόμενα]

1. Το αιτούν δικαστήριο είναι το Upper Tribunal, Tax and Chancery Chamber (εφετείο διοικητικών διαφορών, τμήμα φορολογίας και κτηματολογίου, στο εξής: Upper Tribunal) [παραλειπόμενα] [παραλειπόμενα: διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του αιτούντος δικαστηρίου]
2. Η παρούσα αίτηση υποβάλλεται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 86, παράγραφος 2, της συμφωνίας αποχωρήσεως μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου [ΕΕ 2019, C 384 I, σ. 1]. Επισημαίνεται ότι η διάταξη αυτή, όπως και η διάταξη του άρθρου 89, παράγραφος 1, της εν λόγω συμφωνίας, η οποία απαιτεί οι αποφάσεις και οι διατάξεις του Δικαστηρίου να έχουν δεσμευτική ισχύ στο σύνολό τους ως προς το Ηνωμένο Βασίλειο και εντός αυτού, έχουν μεταφερθεί στο δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου {άρθρα 1Α και 7Α του European Union (Withdrawal) Act 2018 [νόμου του 2018 για (την αποχώρηση από) την Ευρωπαϊκή Ένωση], όπως τροποποιήθηκε από τον European Union (Withdrawal Agreement) Act 2020 [νόμο του 2020 για (τη συμφωνία αποχώρησης από) την Ευρωπαϊκή Ένωση]} και έχουν επομένως, βάσει του δικαίου του Ηνωμένου Βασιλείου, άμεσο αποτέλεσμα εντός του Ηνωμένου Βασιλείου.
3. Οι διάδικοι στην παρούσα διαδικασία [παραλειπόμενα] είναι η εκκαλούσα, Renesola UK Ltd (στο εξής: Renesola), και η εφεσίβλητη Her Majesty's Commissioners of Revenue and Customs (φορολογική και τελωνειακή αρχή του Ηνωμένου Βασιλείου, στο εξής: HMRC). [παραλειπόμενα] [παραλειπόμενα: στοιχεία των νόμιμων εκπροσώπων]

B. Το αντικείμενο της διαφοράς και τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά

4. Οι ηλιακές «συστοιχίες» συναρμολογούνται από ηλιακές «κυψέλες», με τις τελευταίες να αποτελούν επιμέρους μονάδες οι οποίες είναι ικανές, καθεαυτές, να παράγουν ηλεκτρική ενέργεια από ηλιακό φως. Στο τέλος οι ηλιακές συστοιχίες ενσωματώνονται σε ηλιακά φωτοβολταϊκά συστήματα (στο εξής: φωτοβολταϊκά συστήματα) τα οποία μπορούν να συνδεθούν και να χρησιμοποιηθούν σε οικιακά ηλεκτρικά συστήματα. [σελ. 3 του πρωτοτύπου]
5. Η έφεση ενώπιον του Upper Tribunal αφορούσε τους κανόνες που είναι δυναμικώς εφαρμοστέοι για τον προσδιορισμό του τόπου καταγωγής των ηλιακών συστοιχιών από δασμολογικής απόψεως. Δεν αμφισβητείται ότι ο γενικός κανόνας για τον προσδιορισμό της καταγωγή των εμπορευμάτων περιλαμβανόταν κατά τον κρίσιμο χρόνο στο άρθρο 24 του κανονισμού 2913/92 του Συμβουλίου (στο εξής: τελωνειακός κώδικας), το οποίο ορίζει τα εξής:

Εμπόρευμα στην παραγωγή του οποίου μεσολάβησαν δύο ή περισσότερες χώρες, κατάγεται από τη χώρα στην οποία πραγματοποιήθηκε η τελευταία μεταποίηση ή ουσιαστική επεξεργασία, οικονομικά δικαιολογημένη, σε επιχείρηση εξοπλισμένη για το σκοπό αυτό και η οποία κατέληξε στην

κατασκευή ενός νέου προϊόντος ή ενός προϊόντος που αντιπροσωπεύει σημαντικό στάδιο παραγωγής.

6. Η Επιτροπή είχε κατά τον κρίσιμο χρόνο την εξουσία, δυνάμει του άρθρου 247 του τελωνειακού κώδικα, να θεσπίζει διατάξεις σχετικά με την καταγωγή των εμπορευμάτων. Με τον εκτελεστικό κανονισμό 1357/2013 της Επιτροπής (στο εξής: προσβαλλόμενος κανονισμός), η Επιτροπή θέλησε να κάνει χρήση αυτής της εξουσίας στον τομέα των ηλιακών συστοιχιών, προβλέποντας ότι ο τύπος καταγωγής των ηλιακών συστοιχιών προσδιορίζεται βάσει του τύπου καταγωγής των ηλιακών κυψελών που τις απαρτίζουν.
7. Η Renesola εισάγει στο Ηνωμένο Βασίλειο ηλιακές συστοιχίες με προέλευση την Ινδία. Οι ηλιακές συστοιχίες συναρμολογούνται στην Ινδία, αλλά περιέχουν (τουλάχιστον στην περίπτωση των επίμαχων εν προκειμένω συστοιχιών) ηλιακές κυψέλες που κατασκευάζονται στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας (στο εξής: Κίνα). Κατ' εφαρμογήν του προσβαλλόμενου κανονισμού, η HMRC προσδιόρισε ¹ ότι οι ηλιακές συστοιχίες κατάγονταν από την Κίνα και υπολόγισε αναλόγως τον δασμό αντιντάμπινγκ και τον αντισταθμιστικό δασμό (δασμοί που οφείλονταν τότε για τις ηλιακές συστοιχίες κινεζικής προελεύσεως ή καταγωγής ²). Ωστόσο, η Renesola εκτίμησε ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 24, οι ηλιακές συστοιχίες έπρεπε να θεωρηθούν ως καταγόμενες από την Ινδία και ότι συνεπώς δεν όφειλε την καταβολή κανενός τέτοιου δασμού (δεδομένου ότι οι συστοιχίες είχαν αποκτήσει ινδική καταγωγή και δεν ήταν κινεζικής προελεύσεως). [σελ. 4 του πρωτοτύπου]
8. Κατόπιν τούτων, η Renesola προσέφυγε ενώπιον του First-tier Tribunal (πρωτοδικείου διοικητικών διαφορών, στο εξής: First-tier Tribunal), βάλλοντας κατά του προσδιορισμού της HMRC, με κύριο επιχείρημα ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός κατέληγε σε αποτέλεσμα το οποίο θα μπορούσε βασίμως να θεωρηθεί αντίθετο προς τις διατάξεις του άρθρου 24 και ότι το First-tier Tribunal έπρεπε να υποβάλει το ζήτημα στην κρίση του Δικαστηρίου προκειμένου αυτό να ελέγξει το κύρος του προσβαλλόμενου κανονισμού υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης. Το First-tier Tribunal απέρριψε την προσφυγή της Renesola [με απόφαση της 5ης Νοεμβρίου 2018, <http://www.bailii.org/uk/cases/UKFTT/TC/2018/TC06795.html>] και, πράττοντας αυτό, αρνήθηκε να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο.

¹ Απόφαση της HMRC της 28ης Δεκεμβρίου 2016, η οποία διατηρήθηκε σε ισχύ στο πλαίσιο μεταγενέστερης επανεξετάσεως. Η απόφαση περιλαμβάνεται στη διαβιβασθείσα στο Δικαστήριο δικογραφία.

² Βλ. εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 1239/2013 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2013, για την επιβολή οριστικού αντισταθμιστικού δασμού σχετικά με τις εισαγωγές φωτοβολταϊκών συστοιχιών κρυσταλλικού πυριτίου και βασικών συστατικών στοιχείων (π.χ. κυψέλες) καταγωγής ή προέλευσης Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας (ΕΕ 2013 L 325, σ. 1), και εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 1239/2013 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2013, για την επιβολή οριστικού αντισταθμιστικού δασμού σχετικά με τις εισαγωγές φωτοβολταϊκών συστοιχιών κρυσταλλικού πυριτίου και βασικών συστατικών στοιχείων (π.χ. κυψέλες) καταγωγής ή προέλευσης Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας (ΕΕ 2013, L 325, σ. 66).

9. Ενώπιον του πρωτοδικείου η Renesola προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία για τη διαδικασία κατασκευής των ηλιακών συστοιχιών και άλλα κρίσιμα πραγματικά στοιχεία υπό τη μορφή αποδεικτικών εγγράφων και μαρτυρικής καταθέσεως του κ. Xu Zhongyu³. [παραλειπόμενα].
10. Το πρωτοδικείο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, βάσει των προσκομισθέντων ενώπιόν του αποδεικτικών στοιχείων, η κατασκευή συστοιχιών από κυψέλες δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως διαδικασία που προσδίδει καταγωγή κατά την έννοια του άρθρου 24. Αρνήθηκε να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα για το ζήτημα του κύρους του προσβαλλόμενου κανονισμού.
11. Εντούτοις, στην απόφασή του [της 4ης Μαρτίου 2020, <http://www.bailii.org/uk/cases/UKUT/TCC/2020/60.html>], το Upper Tribunal έκρινε ότι το First-tier Tribunal αγνόησε ή παρερμήνευσε σημαντικά και μη αμφισβητούμενα αποδεικτικά στοιχεία που είχε στη διάθεσή του. Ειδικότερα, όσον αφορά το συμπέρασμα του First-tier Tribunal ότι η κατασκευή συστοιχιών από κυψέλες αποτελούσε απλώς μια αλλαγή στην εμφάνιση, το Upper Tribunal έκρινε ότι το First-tier Tribunal δεν έλαβε υπόψη τα αποδεικτικά στοιχεία που δεν αμφισβητήθηκαν ενώπιον του τελευταίου, σύμφωνα με τα οποία:
- α. αν μία μεμονωμένη κυψέλη αφηθεί εκτεθειμένη στον αέρα χωρίς καμία προστασία, μπορεί εύκολα να οξειδωθεί ή να διαβρωθεί από εξωτερικές δυνάμεις όπως ο άνεμος, το χαλάζι ή το χιόνι: ως εκ τούτου, οι κυψέλες πρέπει να ενθυλακώνονται σε συστοιχίες προκειμένου να περιορίζεται η αλλοίωση των κυψελών και να μπορεί η κυψέλη, όταν είναι ενθυλακωμένη κατ' αυτόν τον τρόπο, να λειτουργεί για περισσότερα από 25 χρόνια⁴.
  - β. μόνο μετά την ελασματοποίηση αποκτούν οι κυψέλες τις βασικές τους ιδιότητες όπως η αντοχή στην υπεριώδη ακτινοβολία, στη μηχανική καταπόνηση, καθώς και στην οξείδωση και τη διάβρωση⁵: και **[σελ. 5 του πρωτοτύπου]**
  - γ. δεδομένου ότι οι ηλιακές κυψέλες είναι εύθραυστες αλλά πρέπει να χρησιμοποιούνται σε φωτοβολταϊκά συστήματα τα οποία είναι εκτεθειμένα στις καιρικές συνθήκες, η Renesola ακολουθεί μια τεχνικώς δύσκολη διαδικασία κατασκευής, κατά την οποία, για

³ Τα εν λόγω αποδεικτικά έγγραφα επισυνάφθηκαν σε επιστολή που απηύθυναν οι δικηγόροι της Renesola στην HMRC στις 19 Μαΐου 2017. Η μαρτυρική κατάθεση του Xu δόθηκε στις 23 Μαΐου 2018. Τόσο η επιστολή όσο και η μαρτυρική κατάθεση, μαζί με τα συνημμένα έγγραφα, περιλαμβάνονται στη διαβιβασθείσα στο Δικαστήριο δικογραφία.

⁴ Απόφαση του Upper Tribunal, σκέψη 28

⁵ Απόφαση του Upper Tribunal, σκέψη 30

παράδειγμα, η ελασματοποίηση των κυψελών πραγματοποιείται σε θάλαμο κενού, με σκοπό την προστασία των κυψελών αυτών ⁶.

12. Το Upper Tribunal κατέληξε στο συμπέρασμα ⁷ ότι από το σύνολο των πραγματικών περιστατικών προκύπτει ότι, παρά το γεγονός ότι οι κυψέλες παράγουν ηλεκτρικό ρεύμα από το ηλιακό φως (περίπου 0.62V), οι ηλιακές συστοιχίες αποκτούν το πρώτον τα «ειδικά χαρακτηριστικά» τους όταν οι ηλιακές κυψέλες ενθυλακώνονται σε συστοιχίες και υποβάλλονται σε μια τεχνικώς δύσκολη διαδικασία ελασματοποίησης, ενθυλάκωσης και αδιαβροχοποίησης, η οποία προσδίδει ανθεκτικότητα και καθιστά πρακτικά εφικτή την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας σε εκμεταλλεύσιμη μορφή. Ειδικότερα, έλαβε υπόψη τα ακόλουθα:

- α. Μολονότι οι ηλιακές κυψέλες μπορούν να παράγουν ηλεκτρικό ρεύμα από το ηλιακό φως ακόμη και χωρίς να έχουν υποβληθεί στη διαδικασία αυτή, η χρήση ηλιακών κυψελών από μόνων τους σε εξωτερικό περιβάλλον δεν θα ήταν πρακτική δεδομένης της ευθραυστότητάς τους. Αντιθέτως, με την ενσωμάτωση των ηλιακών κυψελών στις ηλιακές συστοιχίες και την υποβολή τους σε μια αυστηρή διαδικασία ελασματοποίησης, ενθυλάκωσης και αδιαβροχοποίησης, οι ηλιακές κυψέλες μπορούν να συνεχίσουν να παράγουν ηλεκτρική ενέργεια για χρονικό διάστημα διάρκειας έως και 25 ετών.
- β. Η διαδικασία ελασματοποίησης, ενθυλάκωσης και αδιαβροχοποίησης των κυψελών είναι τεχνικώς δύσκολη ⁸. Περιλαμβάνει τη συγκόλληση με μηχανές υψηλής ακρίβειας σε θερμοκρασία συγκόλλησης υψηλής ομοιομορφίας. Η ελασματοποίηση των κυψελών πραγματοποιείται σε θάλαμο κενού. Το Upper Tribunal συνήγαγε εξ αυτού ότι δεν θα ήταν δυνατόν για τον κοινό καταναλωτή να χρησιμοποιεί ηλιακές κυψέλες από μόνες τους σε φωτοβολταϊκό σύστημα (το οποίο είναι αναγκαστικά τοποθετημένο στο ύπαιθρο) για τη διαρκή παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος από ηλιακό φως. Οι ηλιακές κυψέλες είναι απλώς πολύ εύθραυστες για αυτόν τον σκοπό και ο κοινός καταναλωτής, ο οποίος δεν έχει πρόσβαση στις προηγμένες τεχνικές κατασκευής που χρησιμοποιούνται για την ενθυλάκωση των ηλιακών κυψελών σε ηλιακές συστοιχίες, δεν θα μπορούσε να επινοήσει μια ικανοποιητική μέθοδο προστασίας των ηλιακών κυψελών με δυνατότητα να χρησιμοποιηθεί απευθείας σε φωτοβολταϊκά συστήματα. Τούτο υποδεικνύει, σύμφωνα με το Upper Tribunal, ότι

⁶ Απόφαση του Upper Tribunal, σκέψη 32

⁷ Απόφαση του Upper Tribunal, σκέψη 44

⁸ Τη διαδικασία αυτή περιέγραψε ο κ. Xu στα αποδεικτικά στοιχεία, κυρίως στις παραγράφους 5 και 21 έως 22 της μαρτυρικής του καταθέσεως καθώς και στο παράρτημα 1 αυτής, και τη συνόψισε το First-tier Tribunal στις παραγράφους 17 και 19 της αποφάσεώς του.

υπάρχει ποιοτική διαφορά μεταξύ των ηλιακών συστοιχιών και των ηλιακών κυψελών που τις απαρτίζουν (ήτοι η ανθεκτικότητα). [σελ. 6 του πρωτοτύπου]

- γ. Μια μεμονωμένη ηλιακή κυψέλη μπορεί να παράγει σχετικά μικρή ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας (μόλις 0.62 v), η οποία προδήλως δεν είναι κατάλληλη για την οικιακή παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Μια ηλιακή συστοιχία δεν παράγει από μόνη της ηλεκτρική ενέργεια, δεδομένου ότι η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια μιας ηλιακής συστοιχίας παράγεται εξ ολοκλήρου από τις ηλιακές κυψέλες που την απαρτίζουν. Γεγονός παραμένει πάντως ότι η παραγωγή μιας ηλιακής συστοιχίας (περίπου 40v) είναι κατάλληλη για την οικιακή παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Βεβαίως, τούτο οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι μια ηλιακή συστοιχία περιέχει μεγάλο αριθμό ηλιακών κυψελών. Εντούτοις, το Upper Tribunal επισήμανε ότι το First-tier Tribunal είχε κάνει δεκτό ότι μια ηλιακή συστοιχία παράγει περίπου 3 % περισσότερη ηλεκτρική ενέργεια σε σχέση με τον ίδιο αριθμό συνδεδεμένων εν σειρά κυψελών: ωστόσο, το Upper Tribunal δεν συμμερίστηκε την άποψη του First-tier Tribunal ότι το 3 % αποτελεί τόσο μικρό ποσοστό ώστε να αγνοηθεί. Αντιθέτως, υπό τις περιστάσεις της παρούσας εφέσεως, το εν λόγω ποσοστό παρέσχε έναν περαιτέρω λόγο για τον οποίο μια ηλιακή συστοιχία αποτελεί κάτι περισσότερο από το σύνολο των εξαρτημάτων της.
- δ. Το Upper Tribunal αναγνώρισε ότι ούτε οι ηλιακές κυψέλες ούτε οι ηλιακές συστοιχίες παράγουν από μόνες τους ηλεκτρική ενέργεια σε μορφή δυνάμενη να χρησιμοποιηθεί στα οικιακά ηλεκτρικά συστήματα. Οι ηλεκτρικές κυψέλες παράγουν συνεχές ρεύμα ενώ τα οικιακά ηλεκτρικά συστήματα απαιτούν εναλλασσόμενο ρεύμα. Απαιτείται ένας «αντιστροφέας συχνότητας» για τη μετατροπή του συνεχούς ρεύματος σε εναλλασσόμενο και ο αντιστροφέας αυτός αποτελεί μέρος του φωτοβολταϊκού συστήματος (και όχι της ηλιακής συστοιχίας). Εντούτοις, το Upper Tribunal δεν ήταν της γνώμης ότι το στοιχείο αυτό μειώνει την ισχύ του επιχειρήματος ότι το «ειδικό χαρακτηριστικό» μιας ηλιακής συστοιχίας παραμένει η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ηλιακό φως μέσω μιας κατασκευής που προσδίδει στις ηλιακές κυψέλες ισχυρή και αναγκαία προστασία από τις καιρικές συνθήκες· έκρινε δε ότι η ισχύς του συμπεράσματος αυτού δεν αμβλύνεται από το γεγονός ότι μια ηλιακή συστοιχία πρέπει να συνδέεται με έναν αντιστροφέα συχνότητας προκειμένου η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια να χρησιμοποιείται σε οικιακά ηλεκτρικά συστήματα.
- ε. Το Upper Tribunal επισήμανε ότι το First-tier Tribunal είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι ηλιακές κυψέλες μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε προϊόντα που δεν συνεπάγονται την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας για χρήση σε ηλεκτρικά συστήματα, όπως συσκευές

μετρήσεως εντάσεως της ακτινοβολίας και ηλιακούς διακόπτες. Κατά την άποψή του, το γεγονός ότι υπάρχουν και άλλες χρήσεις για τέτοιες κυψέλες συνηγορούσε κατά οποιουδήποτε συμπεράσματος σύμφωνα με το οποίο μια ηλιακή συστοιχία αποκτά τα «ειδικά χαρακτηριστικά» της κατά τον χρόνο κατασκευής των ηλιακών κυψελών που την απαρτίζουν. [σελ. 7 του πρωτοτύπου]

13. Βάσει των ανωτέρω εκτιμήσεων, το Upper Tribunal κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η κατασκευή ηλιακών συστοιχιών δεν συνιστά απλή αλλαγή στην εμφάνιση: οι ηλιακές συστοιχίες έχουν ιδιότητες και σύσταση τις οποίες δεν διέθεταν οι επιμέρους ηλιακές κυψέλες⁹. Έκρινε ότι το πρώτο τεχνικό κριτήριο που διατυπώθηκε από το Δικαστήριο στην [απόφασή του της 13ης Δεκεμβρίου 1989 επί της υποθέσεως] C-26/88 Brother International GmbH¹⁰ ήταν καθοριστικό και οδηγούσε στο συμπέρασμα ότι η διαδικασία κατασκευής ηλιακών συστοιχιών προσδίδει καταγωγή. Το Upper Tribunal κατέληξε στο σαφές, πλην όμως προκαταρκτικό και προσωρινό, συμπέρασμα ότι η άμεση εφαρμογή του άρθρου 24 του τελωνειακού κώδικα προϋπέθετε ότι το στάδιο κατασκευής των συστοιχιών ήταν καθοριστικό της καταγωγής¹¹.
14. Επομένως, αν ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν ήταν έγκυρος, το Upper Tribunal θα είχε κρίνει ότι η χώρα καταγωγής των επίμαχων συστοιχιών ήταν η Ινδία και όχι η Κίνα, και συνεπώς δε θα οφείλονταν οι επίμαχοι δασμοί. Αν όμως ο προσβαλλόμενος κανονισμός ήταν έγκυρος, η χώρα καταγωγής θα ήταν η Κίνα (οπότε και θα οφείλονταν οι επίμαχοι δασμοί).
15. Το Upper Tribunal δεν αποφάνθηκε επί του «επικουρικού κριτηρίου» της «προστιθέμενης αξίας»¹², ήτοι αν η κατασκευή συστοιχιών στο σύνολό της συνεπαγόταν αισθητή αύξηση της εμπορικής αξίας, στο στάδιο έξοδος από το εργοστάσιο, του τελικού προϊόντος σε σχέση με την αξία των κυψελών (βλ. σκέψη 22 της απόφασης Brother). Το First-tier Tribunal είχε στη διάθεσή του μη αμφισβητούμενα αποδεικτικά στοιχεία¹³ όσον αφορά το κόστος της διαδικασίας κατασκευής των συστοιχιών σε σχέση με το κόστος των κυψελών, σύμφωνα με τα οποία το κόστος των κυψελών κυμαίνεται μόνο μεταξύ 22 % και 25 % της τελικής τιμής της συστοιχίας, ενώ το κόστος του σταδίου κατασκευής των συστοιχιών κυμαινόταν μεταξύ 33 % και 49 % αυτής. Εντούτοις, το Upper

⁹ Απόφαση του Upper Tribunal, σκέψεις 49 έως 50

¹⁰ EU:C:1989:637

¹¹ Απόφαση του Upper Tribunal, σκέψεις 38 και 51 (1)

¹² Απόφαση του Upper Tribunal, σκέψη 51 (4)

¹³ Βλ. τα αριθμητικά στοιχεία κόστους/προστιθέμενης αξίας που παρατίθενται στη σελίδα 9 της εκδόσεως του 2014 του International Technology Roadmap for Photovoltaic (ITRPV), τα οποία είναι συνημμένα στην [παραλειπούμενα] επιστολή [των δικηγόρων της Renesola] της 19ης Μαΐου 2017 προς την HMRC.

Tribunal κατέληξε στο προσωρινό συμπέρασμα ότι το τεχνικό κριτήριο σχετικά με την κατασκευή των συστοιχιών ήταν καθοριστικό ¹⁴. [σελ. 8 του πρωτοτύπου]

16. Ανεξάρτητα από το σαφές, αν και προσωρινό, συμπέρασμά του ότι η απευθείας εφαρμογή του άρθρου 24 του τελωνειακού κώδικα συνεπάγεται ότι το στάδιο κατασκευής των συστοιχιών προσδίδει καταγωγή, με αποτέλεσμα το ζήτημα της καταγωγής που ανακύπτει στην παρούσα υπόθεση να πρέπει να κριθεί ριζικώς διαφορετικά, ανάλογα με το αν έχει εφαρμογή το άρθρο 24 ή ο προσβαλλόμενος κανονισμός ¹⁵, το Upper Tribunal επισήμανε ότι είναι δυνατόν αυτή η διαφορά στο αποτέλεσμα μεταξύ της άμεσης εφαρμογής του άρθρου 24 και της εφαρμογής του προσβαλλόμενου κανονισμού να δικαιολογηθεί βάσει του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτει η Επιτροπή κατά τον καθορισμό των αφηρημένων εννοιών του άρθρου 24 ¹⁶.

Γ. Συνοπτική έκθεση των επιχειρημάτων των διαδίκων

17. Η Renesola υποστηρίζει ότι ορθώς το Upper Tribunal έκρινε, για τους λόγους που εξέθεσε, ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 24 του τελωνειακού κώδικα, η διαδικασία κατασκευής των συστοιχιών ήταν καθοριστική της καταγωγής. Ειδικότερα, αντίθετα προς την παρατιθέμενη στη σκέψη 25 θέση της HMRC, η Renesola επισημαίνει ότι το Upper Tribunal κατέληξε, βάσει των στοιχείων που είχε στη διάθεσή του, στο σαφές συμπέρασμα ότι «η αύξηση της “ανθεκτικότητας” που προσδίδει η διαδικασία κατασκευής των συστοιχιών είναι και πιο ουσιώδης από εκείνη που αποτέλεσε αντικείμενο της απόφασης Zentrag ¹⁷ και ποιοτικώς διαφορετική, καθόσον παρέχει στις κυψέλες τη δυνατότητα να εκπληρώνουν την επιθυμητή λειτουργία τους: την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ηλιακό φως σε εξωτερικό περιβάλλον κατά τρόπο ανθεκτικό και συνεχή» και το ότι «η κατασκευή ηλιακών συστοιχιών δεν συνιστά απλή αλλαγή στην εμφάνιση: οι ηλιακές συστοιχίες έχουν ιδιότητες και σύσταση τις οποίες δεν διέθεταν οι επιμέρους ηλιακές κυψέλες» ¹⁸. Τα συμπεράσματα αυτά στηρίζονταν στα λεπτομερή (και, κατ' ουσίαν, μη αμφισβητηθέντα) αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η Renesola και τα οποία συνοψίστηκαν ιδίως στις σκέψεις 40, παράγραφοι 1 και 2, της απόφασης του Upper Tribunal. Επομένως, η απάντηση στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα (αν το στάδιο κατασκευής των συστοιχιών, σε περίπτωση που δεν ληφθεί υπόψη ο προσβαλλόμενος κανονισμός, προσδίδει καταγωγή) είναι [σύμφωνα με τη Renesola] «καταφατική».

¹⁴ Απόφαση του Upper Tribunal, σκέψη 50

¹⁵ Απόφαση του Upper Tribunal, σκέψη 51 (1)

¹⁶ Απόφαση του Upper Tribunal, σκέψη 51 (2)

¹⁷ Απόφαση της 23ης Φεβρουαρίου 1984, Zentrag κατά Hauptzollamt Bochum (93/83, EU:C:1984:78)

¹⁸ Απόφαση του Upper Tribunal, σκέψεις 48-49

18. Όσον αφορά το πρώτο προδικαστικό ερώτημα (κύρος του προσβαλλόμενου κανονισμού), βάσει των πραγματικών περιστατικών που διαπίστωσε το Upper Tribunal, η Επιτροπή δεν μπορεί να προβλέψει διαφορετικό κανόνα καταγωγής: η εξουσία της Επιτροπής να διευκρινίζει «τις αφηρημένες έννοιες του [άρθρου 24] ενόψει ειδικών μεταποιήσεων ή επεξεργασιών¹⁹» δεν εκτείνεται στον καθορισμό κανόνα καταγωγής αντίθετου προς το άρθρο 24²⁰. [σελ. 9 του πρωτοτύπου]
19. Επιπλέον, η εξουσία αυτή έχει εφαρμογή όταν μια τέτοια διευκρίνιση «δικαιολογείται, αφενός μεν, από το ενδιαφέρον για την ασφάλεια του δικαίου, αφετέρου δε, από τις δυσχέρειες για τον προσδιορισμό πολύπλοκων οικονομικών καταστάσεων»²¹. Ωστόσο, από τα μη αμφισβητηθέντα αποδεικτικά στοιχεία που είχε στη διάθεσή του το First-tier Tribunal δεν προέκυπτε ότι υπήρχε κάποια διαφοροποίηση στην κατασκευή των ηλιακών συστοιχιών που θα μπορούσε να εξομοιωθεί με «πολύπλοκες οικονομικές καταστάσεις», ενώ ούτε η HMRC επιδίωξε να υποστηρίξει το αντίθετο.
20. Επιπλέον, η αιτιολογική σκέψη 5 του προσβαλλόμενου κανονισμού αναφέρει ότι η κατασκευή συστοιχίας αποτελεί «βασικό στάδιο». Δεν αμφισβητείται όμως ότι το στάδιο κατασκευής της συστοιχίας αποτελεί το «τελικό» στάδιο. Δεν γίνεται αντιληπτό πώς η Επιτροπή θα μπορούσε (αφενός) να δεχθεί ότι το στάδιο κατασκευής της συστοιχίας αποτελεί «βασικό» στάδιο, αρνούμενη ταυτοχρόνως (στην έβδομη αιτιολογική σκέψη) ότι πρόκειται για «ουσιαστικό» στάδιο. Η προδήλως αντιφατική και ανεπαρκής συλλογιστική της Επιτροπής –που αρκεί από μόνη της να οδηγήσει σε ακύρωση του προσβαλλόμενου κανονισμού– γίνεται ακόμη πιο εμφανής αν ληφθεί υπόψη το γερμανικό κείμενο του προσβαλλόμενου κανονισμού, στο οποίο η Επιτροπή διαπιστώνει ταυτοχρόνως στην πέμπτη αιτιολογική σκέψη ότι το στάδιο κατασκευής της συστοιχίας αποτελεί ένα από τα «wesentlichen» [ουσιώδη] στάδια, ενώ την ίδια στιγμή αρνείται στην έβδομη αιτιολογική σκέψη ότι το στάδιο κατασκευής της συστοιχίας είναι *wesentlich* [ουσιώδες].
21. Για τους λόγους που συνοψίζονται κατωτέρω, η HMRC υποστηρίζει ότι η Επιτροπή ενήργησε εντός του πλαισίου των εξουσιών της. Όσον αφορά το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, η HMRC υποστηρίζει ότι η συναρμολόγηση συστοιχιών από κυψέλες δεν προσδίδει καταγωγή διότι η διαδικασία αυτή δεν αποτελεί ουσιαστική μεταποίηση ή επεξεργασία κατά την έννοια του άρθρου 24²².

¹⁹ Απόφαση της 23ης Μαρτίου 1983, Cousin κ.λπ. (162/82, EU:C:1983:93, σκέψη 17)

²⁰ Απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 1999, Söhl & Söhlke (C-48/98, EU:C:1999:548, σκέψη 36)

²¹ Απόφαση της 23ης Μαρτίου 1983, Cousin κ.λπ. (162/82, EU:C:1983:93, σκέψη 17)

²² Επιπλέον, η HMRC επιφυλάχθηκε ρητώς ως προς το δικαίωμα να προβάλει, σε εύθετο χρόνο, εφόσον απαιτείται, ότι η εργασία της συναρμολόγησης συστοιχιών στην Ινδία δεν είναι οικονομικά αναγκαία κατά την έννοια του άρθρου 24 του τελωνειακού κώδικα, ισχυρισμός ως προς τον οποίο το First-tier Tribunal και το Upper Tribunal δεν προέβησαν, στο παρόν στάδιο, σε διαπιστώσεις πραγματικών περιστατικών.

22. Δεδομένης της φύσεως της διαδικασίας συναρμολόγησης των συστοιχιών, έχει εφαρμογή το κριτήριο που προβλέπεται στην παράγραφο 19 της αποφάσεως Brother, σύμφωνα με το οποίο η συναρμολόγηση των συστοιχιών είναι καθοριστική της καταγωγής μόνο αν αποτελεί το καθοριστικό στάδιο παραγωγής στη διάρκεια του οποίου συγκεκριμενοποιείται ο προορισμός των χρησιμοποιουμένων εξαρτημάτων και προσδίδονται στο εμπόρευμα τα ειδικά του χαρακτηριστικά. Τούτο συνάδει προς την έκτη και την έβδομη αιτιολογική σκέψη του προσβαλλόμενου κανονισμού²³. Η HMRC υποστηρίζει επίσης, εφόσον απαιτείται, ότι οι αλλαγές στο στάδιο κατασκευής της συστοιχίας αφορούν απλώς την εμφάνιση. [σελ. 10 του πρωτοτύπου]
23. Όσον αφορά την εφαρμογή του κριτηρίου που διατυπώθηκε στην απόφαση Brother, ο προορισμός των χρησιμοποιουμένων εξαρτημάτων μιας συστοιχίας, ως αναπόσπαστου τμήματος του φωτοβολταϊκού συστήματος, είναι η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ηλιακό φως. Τα ειδικά χαρακτηριστικά των συστοιχιών συνίστανται στην ικανότητά τους (η οποία προκύπτει από τις κυψέλες που τις απαρτίζουν) να μετατρέπουν το ηλιακό φως σε ηλεκτρική ενέργεια. Η χρήση αυτή συγκεκριμενοποιείται στις κατασκευασμένες κυψέλες στις οποίες ευρίσκονται τα εν λόγω ποιοτικά χαρακτηριστικά²⁴. Οι κυψέλες είναι αυτές που μπορούν να παράγουν ηλεκτρική ενέργεια από ηλιακό φως και μπορούν να το πράττουν πριν από τη συναρμολόγησή τους σε συστοιχίες²⁵. Το επικουρικό κριτήριο της προστιθέμενης αξίας δεν έχει εφαρμογή, διότι η καταγωγή προσδιορίζεται από αυτά τα τεχνικά κριτήρια²⁶.
24. Όσον αφορά το κεντρικό ζήτημα της παραγωγής, η Renesola δεν αμφισβήτησε ενώπιον του Upper Tribunal ότι τα μόνα εξαρτήματα μιας συστοιχίας που μπορούν να παράγουν ηλεκτρική ενέργεια από ηλιακό φως είναι οι κυψέλες της. Οι κυψέλες έχουν αυτή την ποιοτική ιδιότητα ήδη πριν την ενσωμάτωσή τους σε συστοιχίες. Η HMRC υποστηρίζει ότι η μόνη ουσιαστική διαφορά μεταξύ της παραγωγής μιας επιμέρους κυψέλης και μιας συστοιχίας έγκειται στο γεγονός ότι η συστοιχία αποτελεί ένα άθροισμα κυψελών. Η διαπιστωθείσα αύξηση της

²³ Πράγματι, από το αγγλικό κείμενο του προσβαλλόμενου κανονισμού προκύπτει ότι η πέμπτη αιτιολογική σκέψη αναφέρεται απλώς σε «βασικά» στάδια και δεν έχει την έννοια ότι το νομικό κριτήριο της τελευταίας ουσιαστικής μεταποίησης κατά το άρθρο 24 πληρούται στο στάδιο κατασκευής των συστοιχιών.

²⁴ Μολονότι γίνεται δεκτό ότι το νομικό πλαίσιο της εν λόγω υποθέσεως ήταν διαφορετικό, η HMRC επικαλείται συναφώς τη συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου στην υπόθεση T-158/14, JingAo Solar κ.λπ. κατά Συμβουλίου, EU:T:2017:126, σκέψεις 76, 91, 92, 94, 98, 102 και 114.

²⁵ Η HMRC υποστηρίζει επίσης ότι δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι μια κυψέλη μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε άλλο προϊόν το οποίο δεν προορίζεται για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, όπως σε συσκευές μετρήσεως εντάσεως της ακτινοβολίας, σε ηλιακούς διακόπτες ή αυτόματα συστήματα χειρισμού. Αυτό που πρέπει να εξεταστεί είναι ο ρόλος των κυψελών στις συστοιχίες.

²⁶ Απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1989, Brother International GmbH κατά Hauptzollamt Gießen, (C 26/88, ECLI:EU:C:1989:637, σκέψεις 20 και 23)

αποδοτικότητα κατά 3 % (η οποία, όπως επισήμανε η Renesola στο Upper Tribunal, δεν επιτεύχθηκε από τις τεχνολογικές εξελίξεις στον τομέα της ηλιακής τεχνολογίας παρά μόνο μετά την έκδοση του προσβαλλόμενου κανονισμού) δεν συνιστά ουσιαστική μεταβολή.

25. Η HMRC αμφισβητεί ότι η Renesola απέδειξε ότι η ανθεκτικότητα είναι «ειδικό χαρακτηριστικό» των συστοιχιών ή κάτι που απαιτείται προκειμένου η χρήση τους να «συγκεκριμενοποιηθεί». Τα χαρακτηριστικά αυτά και η εν λόγω χρήση συνίστανται στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από τον ήλιο μετά την ενσωμάτωσή τους σε ένα φωτοβολταϊκό σύστημα. Η HMRC αμφισβητεί το ότι παρασχέθηκαν επαρκείς εξηγήσεις ή αποδεικτικά στοιχεία όσον αφορά τη λειτουργία των φωτοβολταϊκών συστημάτων, τη χρήση των συστοιχιών που είναι ενσωματωμένες σε αυτά, καθώς και τη φύση και την προοπτική των «χρηστών» που ενσωματώνουν τις συστοιχίες στα φωτοβολταϊκά συστήματα, προκειμένου να αποδειχθεί ότι το κριτήριο της αποφάσεως Brother πληρούται κατά το στάδιο κατασκευής των συστοιχιών λόγω της ανθεκτικότητας.
26. Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η Επιτροπή διαθέτει περιθώριο εκτιμήσεως²⁷. Η HMRC διατείνεται ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός κινείται εντός αυτού του περιθωρίου, δεδομένου ότι κατοχυρώνει την ασφάλεια δικαίου και αντιμετωπίζει τυχόν προβλήματα πολύπλοκων οικονομικών καταστάσεων που προκύπτουν συν τω χρόνω από τις τεχνολογικές εξελίξεις [βλ., για παράδειγμα, τις προαναφερθείσες διαπιστώσεις του Upper Tribunal, στις σκέψεις 12(γ) και 24, σχετικά με τη μεταγενέστερη αύξηση της αποτελεσματικότητας κατά 3 %]. [σελ. 11 του πρωτοτύπου]

4. Προδικαστικά ερωτήματα

27. Συνεπώς, το Upper Tribunal υποβάλλει στο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 86, παράγραφος 2, της συμφωνίας αποχωρήσεως και του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- 1. Αντιβαίνει ο εκτελεστικός κανονισμός 1357/2013/ΕΕ της Επιτροπής, στο μέτρο που προβλέπει ότι για τον προσδιορισμό της χώρας καταγωγής ηλιακών συστοιχιών που κατασκευάζονται από υλικά προερχόμενα από διάφορες χώρες καθοριστική σημασία έχει η χώρα όπου κατασκευάζονται οι ηλιακές κυψέλες, στην επιταγή του άρθρου 24 του κανονισμού 2913/92 του Συμβουλίου (κοινοτικού τελωνειακού κώδικα), σύμφωνα με την οποία τα εμπορεύματα στην παραγωγή των οποίων μεσολάβησαν δύο ή περισσότερες χώρες κατάγονται από τη χώρα στην οποία πραγματοποιήθηκε η τελευταία μεταποίηση ή ουσιαστική επεξεργασία, οικονομικά δικαιολογημένη, σε επιχείρηση εξοπλισμένη για τον σκοπό αυτό και η οποία κατέληξε στην κατασκευή ενός νέου προϊόντος ή ενός προϊόντος που αντιπροσωπεύει σημαντικό στάδιο παραγωγής;**

²⁷ Απόφαση της 23ης Μαρτίου 1983, Cousin κ.λπ. (162/82, EU:C:1983:93, σκέψη 17)

2. Σε περίπτωση που ο κανονισμός 1357/2013 είναι άκυρος, έχει το άρθρο 24 του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα την έννοια ότι η συναρμολόγηση ηλιακών συστοιχιών από ηλιακές κυψέλες και άλλα εξαρτήματα συνιστά ουσιαστική μεταποίηση ή επεξεργασία;

Ημερομηνία: 22 Μαΐου 2020

[παραλείπόμενα]

Κατάλογος των εγγράφων που επισυνάπτονται στην προδικαστική παραπομπή: -

1. Απόφαση του Upper Tribunal της 4ης Μαρτίου 2020
2. Απόφαση του First-tier Tribunal
3. Απόφαση της HMRC της 28ης Δεκεμβρίου 2016
4. Επιστολή προς την HMRC από τους δικηγόρους της Renesola της 19ης Μαΐου 2017 και συνημμένα έγγραφα
5. Μαρτυρική κατάθεση του κ. Xu Zhongyu της 23ης Μαΐου 2018, συμπεριλαμβανομένου του παραρτήματος 1

[σελ. 12 του πρωτοτύπου]